YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

26 päivänä kesäkuuta 2008 *

Yhdistetyissä asioissa C-329/06 ja C-343/06,

joissa on kyse EY 234 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Verwaltungsgericht Sigmaringen (Saksa) (C-329/06) ja Verwaltungsgericht Chemnitz (Saksa) (C-343/06) ovat esittäneet 27.6.2006 ja 3.8.2006 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 28.7.2006 ja 8.8.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Arthur Wiedemann (C-329/06)

vastaan

Land Baden-Württemberg

ja

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Peter Funk (C-343/06)

vastaan

Stadt Chemnitz,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.9.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Wiedemann, edustajanaan Rechtsanwalt G. Stöger,

– Funk, edustajanaan Rechtsanwalt A. M. Kohn,

– Land Baden-Württemberg, asiamiehenään F. Laux,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja C. Schulze-Bahr,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato S. Fiorentino,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Fernandes ja M. Ribes,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Braun ja N. Yerrell,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.2.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisön ajokortista 29.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY (EYVL L 237, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.9.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EUVL L 284, s. 1; jäljempänä direktiivi 91/439), 1 artiklan 2 kohdan, 7 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 2 ja 4 kohdan tulkintaa.

2 Ennakkoratkaisupyynnöt on esitetty asioissa, joista toisessa vastapuolina ovat Arthur Wiedemann ja Land Baden-Württemberg (asia C-329/06) ja toisessa Peter Funk ja Stadt Chemnitz (asia C-343/06) ja jotka koskevat Saksan liittotasavallan kieltäytymistä tunnustamasta ajokortteja, jotka Wiedemannille ja Funkille on myönnetty Tšekin tasavallassa sen jälkeen, kun hallintoviranomainen peruutti Wiedemannille Saksassa myönnetyn ajo-oikeuden huumeiden käytön vuoksi ja Funkille Saksassa myönnetyn ajo-oikeuden alkoholin käytön vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 91/439, jolla kumottiin yhteisön ajokortin käyttöönotosta 4.12.1980 annettu ensimmäinen neuvoston direktiivi 80/1263/ETY (EYVL L 375, s. 1) 1.7.1996 alkaen, ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, että

”– – on suotavaa, että yhteisen liikennepolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi sekä sellaisten henkilöiden liikkuvuuden helpottamiseksi, jotka sijoittautuvat toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa he ovat läpäisseet kuljettajantutkinnon, otetaan käyttöön yhteisön malli kansalliseksi ajokortiksi, jonka jäsenvaltiot tunnustavat vastavuoroisesti ilman, että ajokortteja on pakko vaihtaa”.

4 Saman direktiivin neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että

”– – liikenneturvallisuussäännösten toteuttamiseksi on tarpeen säätää ajokortin antamisen vähimmäisedellytyksistä”.

5 Direktiivin 91/439 viimeisessä perustelukappaleessa täsmennetään, että

”– – liikenneturvallisuuden ja tieliikenteen vuoksi jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava soveltaa kansallisia ajokorttien pois ottamista tai väliaikaista tai lopullista

peruuttamista koskevia kansallisia säännöksiä kaikkiin ajokortin haltijoihin, joiden vakituinen asuinpaikka on niiden alueella”.

6 Direktiivin 91/439 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten mukaisesti otettava käyttöön liitteessä I tai I a esitetty yhteisön mallin mukainen kansallinen ajokortti. – –

2. Jäsenvaltioiden antamat ajokortit on tunnustettava vastavuoroisesti.

3. Jos kansallisen ajokortin haltija muuttaa ajokortin voimassa ollessa vakinaisesti asumaan toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, joka on antanut ajokortin, se jäsenvaltio, johon ajokortin haltija muuttaa vakinaisesti asumaan, voi soveltaa ajokortin haltijaan kansallisia ajokortin voimassaoloaikaa, lääkärintarkastuksia ja verotusta koskevia määräyksiä ja tehdä ajokorttiin hallinnon kannalta tarpeelliseksi katsottavat merkinnät.”

7 Direktiivin 91/439 7 artiklan 1 kohdan mukaan ajokortin saa antaa ainoastaan hakijoille, jotka täyttävät seuraavat edellytykset:

”a) jotka ovat liitteen II ja III mukaisesti suorittaneet ajotaitoa koskevan kokeen ja ajokokeen ja jotka täyttävät terveydelliset vaatimukset;

b) joiden vakituinen asuinpaikka on ajokortin antavan jäsenvaltion alueellatai jotka voivat näyttää toteen, että he ovat opiskelleet siellä vähintään kuusi kuukautta”.

8 Saman direktiivin liitteessä III, jonka otsikko on ”Moottoriajoneuvon kuljettamiseen vaadittavaa fyysistä ja henkistä terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset”, olevan 14 kohdan mukaan alkoholin käyttö on vakava vaara liikenneturvallisuudelle ja tämän ongelman merkittävyyden vuoksi lääkärien on oltava erityisen valppaina. Kyseisen liitteen 14.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että ”ajokorttia ei saa antaa eikä uudistaa hakijoille tai kuljettajille, jotka ovat alkoholiriippuvaisia tai jotka eivät kykene pidättäytymään ajamisesta alkoholin vaikutuksen alaisena”. Kyseisen 14.1 kohdan toisesta alakohdasta ilmenee, että ”ajokortti voidaan myöntää tai uudistaa aikaisemmin alkoholiriippuvaiseksi todetulle hakijalle tai kuljettajalle asiantuntijalääkärin lausunnon ja säännöllisten lääkärintarkastusten perusteella, jos henkilö osoittaa olleensa raittiina määräajan”.

9 Saman liitteen 15 kohdassa säädetään, että ”ajokorttia ei saa antaa eikä uudistaa hakijoille tai kuljettajille, jotka ovat riippuvaisia keskushermostoon vaikuttavista aineista tai jotka, olematta niistä riippuvaisia, käyttävät niitä säännöllisesti, riippumatta siitä, minkä luokan ajokortista on kyse”. Kyseisen liitteen 15.1 kohdassa säädetään, että ”ajokorttia ei saa antaa eikä uudistaa hakijoille eikä kuljettajille, jotka säännöllisesti käyttävät sellaisia missä tahansa muodossa olevia keskushermostoon vaikuttavia aineita, jotka käytettyinä määrinä voivat haitata ajoturvallisuutta. Tätä sovelletaan kaikkiin lääkkeisiin tai lääkeyhdistelmiin, jotka voivat vaikuttaa ajokykyyn”.

10 Saman liitteen 5 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltiot voivat asettaa ajokortin antamiselle ja sen myöhemmälle uudistamiselle edellytykseksi lääkärintarkastuksen, jota koskevat kyseisen liitteen vaatimuksia ankarammat vaatimukset.

11 Direktiivin 91/439 7 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Henkilöllä voi olla vain yhden jäsenvaltion antama ajokortti.”

12 Saman direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”– –

2. Jollei rikoslain ja yleistä järjestystä koskevien säädösten alueellisen soveltamisen periaatteen huomioon ottamisesta muuta johdu, se jäsenvaltio, jossa toisen jäsenvaltion antaneen ajokortin haltijalla on vakituinen asuinpaikka, saa soveltaa ajokortin haltijaan kansallisia ajo-oikeuden rajoittamista tai poistamista taikka sen väliaikaista tai pysyvää peruuttamista koskevia kansallisia säännöksiä ja tarvittaessa vaihtaa ajokortin tätä tarkoitusta varten.

– –

4. Jäsenvaltio voi kieltäytyä hyväksymästä toisen jäsenvaltion sellaiselle henkilölle antamaa ajokorttia, johon ensin mainitun jäsenvaltion alueella on kohdistettu jokin 2 kohdassa mainittu toimenpide.

– –”

13 Kyseisen direktiivin 9 artiklan ensimmäisessä kohdassa täsmennetään, että ”vakinaisella asuinpaikalla” tarkoitetaan ”paikkaa, jossa henkilö asuu tavanomaisesti eli vähintään 185 päivää kalenterivuodessa – – henkilökohtaisten tai ammatillisten siteiden vuoksi tai, jos kyse on henkilöstä, jolla ei ole ammatillisia siteitä, sellaisten henkilökohtaisten siteiden vuoksi, jotka osoittavat läheistä yhteyttä tämän henkilön ja hänen asuinpaikkansa välillä”.

14 Direktiivin 91/439 12 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan tämän direktiivin täytäntöönpanossa ja niiden on tarvittaessa vaihdettava rekisteröimiään ajokortteja koskevat tiedot.”

Kansallinen säännöstö

Toisen jäsenvaltion myöntämien ajokorttien vastavuoroista tunnustamista koskevat säännökset

15 Ajo-oikeudesta tieliikenteessä 18.8.1998 annetun asetuksen (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr, Fahrerlaubnis-Verordnung; BGBl. 1998, s. 2214; jäljempänä FeV) 28 §:n 1, 4 ja 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. [Euroopan unionissa] tai [Euroopan talousalueella, jäljempänä ETA] voimassa olevan ajokortin haltijalla, joka asuu 7 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla vakinaisesti Saksassa, on oikeus – ellei 2–4 momentissa säädetyistä rajoituksista muuta johdu – kuljettaa ajoneuvoa tässä maassa oikeuksiensa rajoissa. Ulkomaisiin ajokortteihin liittyviä ehtoja on noudatettava myös Saksassa. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näihin ajokortteihin, ellei toisin ole säädetty.

– –

4. Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ei sovelleta sellaiseen EU:n tai ETA:n ajokortin haltijaan,

– –

3) jonka ajo-oikeus Saksassa on oikeuden päätöksellä väliaikaisesti tai pysyvästi peruutettu taikka hallintoviranomaisen välittömästi täytäntöönpantavissa olevalla tai lainvoimaisella päätöksellä peruutettu taikka jolta ajo-oikeuden saaminen on lainvoimaisella päätöksellä evätty tai jonka ajo-oikeus on jätetty peruuttamatta pelkästään siksi, että hän on tällä välin luopunut siitä,

– –

5. Viranomaiset voivat hakemuksesta antaa henkilölle luvan käyttää EU:n tai ETA:n ajokorttia Saksassa 4 momentin 3 ja 4 kohdassa mainitun päätöksen jälkeen, mikäli

ei enää ole syitä, joiden vuoksi ajo-oikeus on peruutettu tai uuden ajo-oikeuden hakemista koskeva väliaikainen kielto on määrätty. – –”

Ajo-oikeuden peruuttamista koskevat säännökset

16 Rikoslain (Strafgesetzbuch) 69 §:n mukaan rikostuomioistuin voi peruuttaa henkilön ajo-oikeuden, jos teosta käy ilmi, että henkilö on soveltumaton kuljettamaan moottoriajoneuvoa. Saman lain 69 a §:n mukaan tuomioistuimen on tällöin samalla määrättävä uuden ajo-oikeuden hakemista koskevasta kiellosta kuudesta kuukaudesta viiteen vuoteen kestäväksi määräajaksi (karenssiaika) ja kielto voidaan tietyin edellytyksin määrätä elinikäiseksi.

17 FeV:n 46 §:n, jolla pannaan täytäntöön tieliikennelain (Straßenverkehrsgesetz) 3 §, mukaan ajo-oikeuden myöntävän viranomaisen on peruutettava ajo-oikeus, jos ilmenee, että oikeudenhaltijalla ei ole moottoriajoneuvon kuljettamiseen vaadittavaa soveltuvuutta. Kyseisen 46 §:n 5 momentin mukaan ajo-oikeuden peruuttaminen aiheuttaa ajo-oikeuden lakkaamisen. Ulkomailla myönnetyn ajo-oikeuden peruuttamisen myötä lakkaa oikeus kuljettaa moottoriajoneuvoa Saksassa.

Moottoriajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta koskevat säännökset

18 FeV:n 11 §:ssä, jonka otsikko on ”Soveltuvuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Ajo-oikeutta hakevan on täytettävä vaadittavat fyysiset ja henkiset vaatimukset. Vaatimukset eivät täyty, mikäli henkilöllä on liitteessä 4 tai 5 mainittu sairaus tai

vamma, jonka vuoksi henkilöllä ei ole moottoriajoneuvon kuljettamiseen vaadittavaa soveltuvuutta tai rajoitettua soveltuvuutta moottoriajoneuvon kuljettamiseen. – –

2. Jos ilmenee seikkoja, jotka antavat aiheen epäillä ajo-oikeutta hakevan fyysistä tai henkistä soveltuvuutta, ajo-oikeuden myöntävä viranomainen voi ajo-oikeuden myöntämistä tai pidentämistä taikka rajoitusten tai ehtojen asettamista koskevien päätösten valmistelua varten määrätä, että ajo-oikeutta hakevan on toimitettava lääkärinlausunto. – –

3. Määräys virallisesti tunnustetun elimen antaman kuljettamiseen soveltuvuutta koskevan lausunnon (lääketieteellis-psykologinen lausunto) toimittamisesta voidaan antaa, kun 2 momentissa tarkoitettuja päämääriä varten halutaan selvittää soveltuvuutta koskevat epäilykset [muun muassa silloin,]

– –

4) kun kyse on vakavasta tai toistuneesta tieliikennelainsäädännön rikkomisesta taikka rikoksista, jotka liittyvät tieliikenteeseen tai soveltuvuuteen kuljettaa moottoriajoneuvoa – –

tai

5) kun kyse on ajo-oikeuden uudelleen myöntämisestä, jos

– –

b) ajo-oikeus on peruutettu kohdassa 4 tarkoitetulla perusteella.

– –

8. Jos henkilö kieltäytyy tutkimuksesta tai ei toimita ajo-oikeuden myöntävän viranomaisen asettamassa määräajassa lausuntoa, jonka tämä on määrännyt toimitettavaksi, viranomainen voi katsoa, että kyseinen henkilö ei sovellu moottoriajoneuvon kuljettamiseen. – –”

19 FeV:n 13 §:n, jonka otsikko on ”Soveltuvuuden selvittäminen alkoholiongelmatapauksissa”, mukaan toimivaltainen viranomainen määrää tietyissä tilanteissa ajo-oikeuden myöntämistä tai pidentämistä taikka rajoitusten tai ehtojen asettamista koskevien päätösten valmistelua varten, että ajo-oikeutta hakevan on toimitettava lääketieteellis-psykologinen lausunto. Tämä voi tulla kyseeseen muun muassa silloin, kun lääkärinlausunnossa viitataan alkoholin väärinkäyttöön tai muutoin on aihetta epäillä väärinkäyttöä taikka kun liikennesääntöjä toistuvasti rikottu alkoholin vaikutuksen alaisena.

20 FeV:n 14 §:ssä, jonka otsikkona on ”Soveltuvuuden selvittäminen huumeongelmatapauksissa”, säädetään seuraavaa:

”1. Toimivaltainen viranomainen määrää ajo-oikeuden myöntämis- tai pidentämispäätöksen valmistelua taikka rajoitusten tai ehtojen asettamista varten, että

ajo-oikeutta hakevan on toimitettava lääkärinlausunto (11 §:n 2 momentin kolmas virke) silloin, kun tietyt seikat antavat aiheen epäillä, että

1) kyse on riippuvuudesta huumausainelaissa (Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln (Betäubungsmittelgesetz)), sellaisena on kuin se julkaistuna 1.3.1994 (BGBl. 1994 I, s. 358) ja – – 26.1.1998 annetun lain (BGBl. 1998 I, s. 160) 4 §:llä muutettuna sekä sellaisena kuin sitä sovelletaan, tarkoitetusta huumausaineesta tai muusta aineesta, jolla on psykoaktiivisia vaikutuksia

2) kyse on huumausainelaissa tarkoitetusta huumausaineiden käytöstä, – –

– –

2. On annettava määräys lääketieteellis-psykologisen lausunnon esittämisestä 1 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten

1) kun ajo-oikeus on peruutettu 1 momentissa tarkoitetuista syistä tai

2) kun on syytä tutkia, onko henkilö edelleen riippuvainen huumausaineista tai käyttääkö hän yhä 1 momentissa tarkoitettuja aineita olematta niistä riippuvainen.”

21 FeV:n 20 §:n 1 momentin mukaan ajo-oikeuden myöntämiseen uudelleen sen jälkeen, kun ajo-oikeus on peruutettu, sovelletaan niitä säännöksiä, joita sovelletaan myönnettäessä ajo-oikeus ensimmäistä kertaa. Vaikka viranomainen voi saman pykälän 2 momentin nojalla olla teettämättä ajo-oikeuden myöntämiseen liittyviä kokeita uudelleen silloin, kun mikään ei viittaa siihen, että hakijalta puuttuisi ajo-oikeuden myöntämisedellytyksenä olevat tiedot ja ajokyky, kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, ettei tällainen päätös kuitenkaan vaikuta FeV:n 11 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen 5 kohdassa tarkoitettuun velvollisuuteen toimittaa lääketieteellis-psykologisen lausunto.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-329/06

22 Wiedemann, joka on Saksan kansalainen, on asunut Saksassa 30.6.1995 lähtien, aluksi Bad Waldseessä ja sittemmin Wangenin im Allgäussa.

23 Landratsamt Ravensburg (Ravensburgin alueen hallintoyksikkö) antoi hänelle 29.4.2002 B-luokan ajokortin, johon liittyi kahden vuoden koeaika. Wiedemannille ilmoitettiin 2.9.2003, että hänen oli tieliikennerikkomuksen vuoksi osallistuttava lisäopetukseen. Wiedemannille 20.3.2004 tehdyssä virtsakokeessa näkyi jälkiä heroiinin ja kannabiksen käytöstä. Tässä yhteydessä Wiedemann myönsi käyttävänsä säännöllisesti kannabista.

24 Landratsamt Ravensburg peruutti Wiedemannin ajo-oikeuden 14.4.2004 tekemällään päätöksellä ja perusteli päätöstään sillä, että Wiedemann ei huumeiden käytön vuoksi soveltunut moottoriajoneuvon kuljettamiseen.

25 Wiedemann teki päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen, jonka Regierungspräsidium Tübingen (Tübingenin aluehallitus) hylkäsi 16.8.2004 tekemällään päätöksellä, joka tuli lainvoimaiseksi 20.9.2004.

26 Sunnuntaina 19.9.2004 tekemällään päätöksellä Karlovicen kaupungin (Tšekin tasavalta) toimivaltaiset viranomaiset myönsivät Wiedemannille ajokortin. Tšekkiläinen B-luokan ajokortti, jossa Wiedemannin asuinpaikaksi ilmoitettiin ”Bad Waldsee, Saksa”, luovutettiin hänelle 1.10.2004.

27 Wiedemann osallistui tämän ajokortin mukaisella ajo-oikeudella tieliikenteeseen Saksassa ja aiheutti siellä 11.10.2004 liikenneonnettomuuden. Ravensburgin poliisilaitos otti Wiedemannin ajokortin pois 16.10.2004.

28 Landratsamt Ravensburg epäsi 27.10.2004 tekemällään päätöksellä Wiedemannin Tšekin ajokortin mukaiseen ajo-oikeuteen perustuvan oikeuden moottoriajoneuvon kuljettamiseen Saksassa, koska hän ei ollut edelleenkään Saksan lainsäädännön mukaisesti osoittanut, että hän soveltuu moottoriajoneuvon kuljettamiseen. Kyseinen ajokortti palautettiin Wiedemannille varustettuna merkinnällä ”ajokortti ei oikeuta kuljettamaan moottoriajoneuvoa Saksassa”.

29 Saksan viranomaiset ilmoittivat Tšekin tasavallan liikenneministeriölle, että Tšekin toimivaltaiset viranomaiset olivat myöntäneet ajokortin ottamatta huomioon sitä seikkaa, että Wiedemannin pääasiallinen asuinpaikka oli Saksassa ja että hänelle

aiemmin Saksassa myönnetty ajo-oikeus oli peruutettu sillä perusteella, ettei hän huumeiden käytön vuoksi soveltunut moottoriajoneuvon kuljettamiseen, mikä seikka ei sitä paitsi edelleenkään ollut korjaantunut.

30 Tšekin liikenneministeriö ilmoitti 18.4.2005 ja 10.1.2006 päivätyissä kirjallisissa vastauksissaan tutkivansa Tšekin toimivaltaisten viranomaisten tekemät päätökset.

31 Landratsamt Ravensburgin 27.10.2004 tekemää päätöstä koskevan tuloksettoman oikaisuvaatimusmenettelyn jälkeen Wiedemann nosti 6.7.2005 kanteen Verwaltungsgericht Sigmaringenissa (Sigmaringenin hallintotuomioistuin), joka on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa tulkittava niin, että se, että [asuinpaikan jäsenvaltion] hallintoviranomainen on kuljettamiseen soveltumattomuuden vuoksi peruuttanut ajo-oikeuden, ei estä toista jäsenvaltiota myöntämästä ajokorttia ja että myös asuinpaikan [jäsenvaltion] on tällöin lähtökohtaisesti tunnustettava tällainen ajokortti?

2) Onko direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohtaa, 7 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa, luettuna yhdessä liitteen III kanssa, tulkittava niin, että [asuinpaikan jäsenvaltio] ei ole velvollinen tunnustamaan ajokorttia, jonka kortinhaltija on hankkinut sen jälkeen, kun ajo-oikeus on peruutettu [tässä asuinpaikan jäsenvaltiossa], joko erehdyttämällä tarkoituksellisesti ajokortin myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia ja todistamatta soveltumistaan uudelleen moottoriajoneuvon kuljettamiseen tai olemalla salaisessa yhteisymmärryksessä [ajokortin myöntäneen jäsenvaltion] virkailijoiden kanssa?

3) Onko direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa tulkittava niin, että kun [asuinpaikan jäsenvaltion] hallintoviranomainen on peruuttanut henkilön ajo-oikeuden, [asuinpaikan jäsenvaltio] voi väliaikaisesti olla tunnustamatta toisessa jäsenvaltiossa myönnettyä ajokorttia tai kieltää ajokortin käyttämisen, kunnes [ajokortin myöntänyt jäsenvaltio] on tutkinut, ottaako se pois väärin perustein hankitun ajokortin?"

32 Tšekin liikenneministeriön Saksan liikenneministeriölle 14.3.2006 osoittama kirjallinen vastaus, jossa kyseinen ministeriö vahvisti, että sovellettavia sääntöjä oli noudatettu ajokorttia Wiedemannille myönnettäessä, annettiin yhteisöjen tuomioistuimelle tiedoksi 26.4.2007. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toimitti kirjeen ja sen saksannoksen yhteisöjen tuomioistuimelle. Kyseiset asiakirjat annettiin yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti tiedoksi kaikille kirjalliset huomautuksensa esittäneille asianosaisille.

Asia C-343/06

33 Amtsgericht Chemnitz (Chemnitzin alueellinen tuomioistuin) tuomitsi 25.5.2001 antamallaan ja sittemmin lainvoimaiseksi tulleella tuomiolla rattijuopumuksesta Funkin, jolle oli 12.7.2000 myönnetty Saksassa B-luokan ajokortti. Funkin moottoriajoneuvojen kuljettamista koskeva ajo-oikeus peruutettiin ja hänen ajokorttinsa otettiin pois, minkä lisäksi määrättiin ajo-oikeuden uudelleen hakemista koskeva kielto 24.2.2002 päättyväksi yhdeksän kuukauden määräajaksi.

34 Niiden menettelyjen yhteydessä, joihin Funk ryhtyi ajo-oikeuden hankkimiseksi uudelleen, hänelle tehtiin lääketieteellis-psykologinen tutkimus. Kyseisen tutkimuksen perusteella 7.2.2002 laaditussa lausunnossa todettiin, että hän ei soveltunut moottoriajoneuvon kuljettamiseen, ja perusteltiin arviota sillä, että koska myönteistä henkilökohtaista kehitystä ei ollut tapahtunut, uudelleen sortumisen vaara oli huomattava. Kun Funk oli osallistunut koulutukseen, hänelle kuitenkin myönnettiin ajo-oikeus uudelleen 26.3.2002.

35 Liikennevalvonnassa 17.6.2002 Funk jäi uudelleen kiinni ajoneuvon kuljettamisesta alkoholin vaikutuksen alaisena. Kun tämän jälkeen 17.6.2003 laaditussa uudessa asiantuntijalausunnossa todettiin olevan ennakoitavissa, että hän kuljettaisi edelleen ajoneuvoa alkoholin vaikutuksen alaisena, Stadt Chemnitz peruutti Funkin uuden ajo-oikeuden 15.7.2003 tekemällään päätöksellä, jota ei ole riitautettu.

36 Funk haki ajo-oikeutta uudelleen 2.12.2003. Koska 27.2.2004 laadittu asiantuntijalausunto oli kielteinen, Funk kuitenkin perui hakemuksensa.

37 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vaikka Funk oli, kuten hän myös myöhemmin itse myönsi, kirjattu Chemnitzin väestörekisteriviranomaisessa yksinomaan Chemnitzissä asuvaksi, hänelle myönnettiin 9.12.2004 B-luokan ajokortti Tšekin tasavallassa Teplicessä.

38 Kun Stadt Chemnitz sai asiasta tiedon, se määräsi 10.2.2005, että Funkin oli toimitettava asiantuntijalausunto, joka osoittaa, että hän soveltuu moottoriajoneuvon kuljettamiseen. Kun Funk ei tätä määräystä noudattanut, Stadt Chemnitz peruutti 11.5.2005 tehdyllä päätöksellään hänen oikeutensa käyttää Tšekissä myönnetyn ajokortin mukaista ajo-oikeuttaan Saksassa ja velvoitti hänet sakon uhalla esittämään kyseisen ajokortin, jotta siihen voitaisiin lisätä tätä kieltoa koskeva merkintä. Määräyksen noudattamatta jättämisen seurauksena maksettavaksi tulevan sakon määrä korotettiin 31.5.2005 tehdyllä päätöksellä 500 euroon ja Funkia uhattiin lisäksi kyseisen ajokortin pois ottamisella.

39 Näitä päätöksiä koskevan tuloksettoman oikaisuvaatimusmenettelyn jälkeen Funk nosti kanteen Verwaltungsgericht Chemnitzissä (Chemnitzin hallintotuomioistuin), joka on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voiko jäsenvaltio vaatia toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn ajokortin haltijalta direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan 2 ja 4 kohdan nojalla, että tämän on pyydettävä [ensin mainitun] jäsenvaltion viranomaisia tunnustamaan oikeutensa käyttää ajo-oikeuttaan tässä [ensin mainitussa] jäsenvaltiossa, jos kyseiseltä kortinhaltijalta on aiemmin peruutettu tai muuten otettu pois [ensin mainitun jäsenvaltion aiemmin myöntämä] ajo-oikeus kyseisessä jäsenvaltiossa?

2) Mikäli tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, onko direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohtaa luettuna yhdessä 8 artiklan 2 ja 4 kohdan kanssa tulkittava niin, että jäsenvaltio voi olla tunnustamatta toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn ajokortin tuottamaa ajo-oikeutta alueellaan, kun hallintoviranomainen on aiemmin peruuttanut kortinhaltijan [ensin mainitun jäsenvaltion aiemmin myöntämän] ajo-oikeuden [kyseisessä jäsenvaltiossa], jos ensin mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä ei säädetä ajo-oikeuden peruuttamista tai pois ottamista koskevien hallinnollisten toimenpiteiden osalta karenssiaikaa ajo-oikeuden uudelleen saamiselle ja jos henkilöllä on oikeus saada ajo-oikeus uudelleen vasta sitten, kun hän on hallintoviranomaisten määräyksestä ajo-oikeuden uudelleen antamisen aineellisena edellytyksenä toimittanut näyttöä soveltuvuudestaan moottoriajoneuvon kuljettamiseen jäsenvaltion lainsäädännössä tarkemmin säännellyn lääketieteellis-psykologisen lausunnon muodossa?

3) Mikäli tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, onko direktiivin [91/439] 1 artiklan 2 kohtaa luettuna yhdessä 8 artiklan 2 ja 4 kohdan kanssa tulkittava niin, että jäsenvaltio voi olla tunnustamatta toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin tuottamaa ajo-oikeutta alueellaan, jos hallintoviranomainen on aiemmin peruuttanut kortinhaltijan [ensin mainitussa jäsenvaltiossa aiemmin myönnetyn] ajo-oikeuden tai se on – – muuten otettu pois [tässä ensin mainitussa jäsenvaltiossa] ja jos objektiivisten seikkojen (ei asuinpaikkaa jäsenvaltiossa, joka on myöntänyt riidanalaisen ajokortin, ja uuden ajo-oikeuden tulokseton haku [ensin mainitussa] jäsenvaltiossa) nojalla on oletettava, että [toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn] EU-ajokortin hankkimisella pyritään vain kiertämään ajo-oikeuden uudelleenantamismenettelyyn kyseisessä jäsenvaltiossa liittyviä tiukkoja aineellisia, erityisesti lääketieteellis-psykologista lausuntoa koskevia edellytyksiä?”

40 Tšekin liikenneministeriön 5.9.2005 päiväämä kirjallinen vastaus, jossa vahvistettiin Funkille Tšekissä myönnetyn ajokortin pätevyys, liitettiin Funkin esittämiin huomautuksiin ja annettiin tiedoksi yhteisöjen tuomioistuimelle 21.6.2007. Kyseinen kirjelmä annettiin yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti tiedoksi kaikille kirjalliset huomautuksensa esittäneille asianosaisille.

Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

41 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 10.10.2006 antamalla määräyksellä asiat C-329/06 ja C-343/06 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

42 Yhteisöjen tuomioistuin teki Tšekin hallitukselle 1.8.2007 tiedoksi annetuilla kirjallisilla kysymyksillään tiedusteluja, jotka koskivat yhtäältä Tšekin tasavallan lainsäädäntöä, jolla säännellään direktiivin 91/439 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjen edellytysten tutkimista ja mahdollisuutta myöntää ajokortti, johon on merkitty toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva haltijan asuinpaikka, sekä toisaalta kriteerejä, joita sovelletaan määritettäessä, onko henkilöllä asuinpaikka tässä jäsenvaltiossa ja onko asuminen tosiasiallista.

43 Tšekin hallitus totesi esitettyihin kysymyksiin antamassaan vastauksessa, joka saapui yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon faksitse 31.8.2007, että direktiivissä 91/439 tarkoitettu vakinaista asuinpaikkaa koskeva edellytys on saatettu osaksi Tšekin oikeusjärjestystä vasta 1.7.2006 alkaen. Tätä ennen Tšekin lainsäädännössä sallittiin ajoluvan myöntäminen henkilöille, joilla ei ollut vakinaista tai tilapäistä asuinpaikkaa Tšekin tasavallassa.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

44 Nyt esillä olevat ennakkoratkaisukysymykset koskevat kahta ajokorttien vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvää seikkaa, joita kumpaakin on syytä tarkastella erikseen ja joista ensimmäinen liittyy jäsenvaltion mahdollisuuteen olla tunnustamatta toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin pätevyyttä ja toinen sen mahdollisuuteen kieltää väliaikaisesti tällaisen ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttäminen, kunnes ajokortin myöntänyt jäsenvaltio ilmoittaa, aikooko se peruuttaa kyseisen ajo-oikeuden.

Jäsenvaltion mahdollisuus olla tunnustamatta toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin pätevyyttä

45 On ensinnäkin huomautettava, että kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välille EY 234 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Yhteisöjen tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Lisäksi on syytä palauttaa mieliin, että yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on tulkita kaikkia yhteisön oikeuden säännöksiä, joita kansalliset tuomioistuimet tarvitsevat ratkaistessaan niiden käsiteltäväksi saatettuja asioita, vaikka näitä säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu kansallisten tuomioistuinten yhteisöjen tuomioistuimelle esittämissä kysymyksissä (asia C-280/91, Viessmann, tuomio 18.3.1993, Kok. 1993, s. I-971, 17 kohta; asia C-42/96, Immobiliare SIF, tuomio 11.12.1997, Kok. 1997, s. I-7089, 28 kohta ja asia C-45/06, Campina, tuomio 8.3.2007, Kok. 2007, s. I-2089, 30 ja 31 kohta).

46 Kun otetaan huomioon nyt käsiteltävinä olevien pääasioiden tosiseikat ja yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjen huomautusten sisältö, esitettyjä kysymyksiä tutkittaessa on otettava huomioon direktiivin 91/439 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta. Jotta näin ollen voidaan antaa hyödyllisen ja mahdollisimman täydellinen vastaus esitettyihin kysymyksiin, niitä on laajennettava sikäli kuin ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet ovat tämän jättäneet tekemättä.

47 Ensimmäisellä ja toisella asiassa C-329/06 esitetyllä kysymyksellä sekä toisella ja kolmannella asiassa C-343/06 esitetyllä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet pyrkivät lähinnä selvittämään, onko direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohtaa, 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa sekä 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa tulkittava niin, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio (vastaanottava jäsenvaltio) kieltäytyy tunnustamasta alueellaan toisen jäsenvaltion (ajokortin myöntänyt jäsenvaltio) myöhemmin myöntämää ajokorttia, joka on myönnetty sellaiselle henkilölle, jolta on aiemmin vastaanottavassa jäsenvaltiossa peruutettu hänelle aiemmin myönnetty ajo-oikeus huumeiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena ajamisen vuoksi, siinä tapauksessa, että uusi ajokortti on myönnetty kyseiselle henkilölle määrätyn uuden ajo-oikeuden hakemista koskevan karenssiajan ulkopuolella mutta asuinpaikkaa koskevan edellytyksen tai vastaanottavan jäsenvaltion liikenneturvallisuuden varmistamiseksi asettamien, moottoriajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta koskevien edellytysten vastaisesti.

48 Näitä kysymyksiä on tarkasteltava yhdessä ensimmäisen asiassa C-343/06 esitetyn kysymyksen kanssa, jolla pyritään pääasiallisesti selvittämään, voiko vastaanottava jäsenvaltio vaatia toisen jäsenvaltion myöntämän uuden ajokortin haltijaa pyytämään ennen kyseisen ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttämistä tunnustamaan oikeutensa käyttää tätä ajo-oikeutta vastaanottavassa jäsenvaltiossa silloin, kun hänellä aiemmin ollut ajo-oikeus on vastaanottavassa jäsenvaltiossa peruutettu väliaikaisesti tai pysyvästi.

49 Direktiivin 91/439 ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetty jäsenvaltioiden myöntämiä ajokortteja koskevan yleisen ajokorttien vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen tarkoituksena on helpottaa niiden henkilöiden liikkuvuutta, jotka muuttavat toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa he ovat suorittaneet ajokokeen (asia C-476/01, Kapper, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-5205, 71 kohta).

50 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseisessä 1 artiklan 2 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden myöntämien ajokorttien vastavuoroisesta tunnustamisesta ilman muodollisuuksia. Säännöksessä asetetaan jäsenvaltioille selvä ja täsmällinen velvoite, joka ei jätä harkintavaltaa velvoitteen noudattamisen edellyttämien toimenpiteiden suhteen (ks. vastaavasti asia C-230/97, Awoyemi, tuomio 29.10.1998, Kok. 1998, s. I-6781, 41 ja 43 kohta; asia C-246/00, komissio v. Alankomaat, tuomio 10.7.2003, Kok. 2003, s. I-7485, 60 ja 61 kohta; em. asia Kapper, tuomion 45 kohta; asia C-227/05,

Halbritter, määräys 6.4.2006, 25 kohta, ja asia C-340/05, Kremer, määräys 28.9.2006, 27 kohta).

51 Tästä seuraa, että vastaanottava jäsenvaltio ei voi asettaa toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin tunnustamiselle mitään ennakkomuodollisuuksia. On siis ajokorttien vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen vastaista edellyttää tietyn jäsenvaltion myöntämän ajokortin haltijaa hakemaan kyseisen ajokortin tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 60 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

52 Ajokortin myöntävän jäsenvaltion tehtävänä on tutkia, täyttyvätkö yhteisön oikeudessa säädetyt vähimmäisedellytykset, kuten asuinpaikkaa ja ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta koskevat edellytykset, ja onko ajokortin myöntäminen tai mahdollisen uuden ajokortin myöntäminen perusteltua.

53 Näin ollen silloin, kun tietyn jäsenvaltion viranomainen on myöntänyt ajokortin direktiivin 91/439 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti, muilla jäsenvaltioilla ei ole oikeutta tutkia, onko tässä direktiivissä säädettyjä myöntämisedellytyksiä noudatettu (ks. vastaavasti em. asia Halbritter, määräyksen 34 kohta ja em. asia Kremer, määräyksen 27 kohta). Jäsenvaltion myöntämän ajokortin hallussapitoa on nimittäin pidettävä todisteena siitä, että kyseisen ajokortin haltija täytti ajokortin myöntämishetkellä nämä edellytykset (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 75 kohta; asia C-408/02, Da Silva Carvalho, määräys 11.12.2003, 21 kohta ja em. asia Kapper, tuomion 46 kohta). Se seikka, että jäsenvaltio voi saman direktiivin liitteessä III olevan 5 kohdan nojalla asettaa ajokortin myöntämisen edellytykseksi tässä liitteessä mainittuja vaatimuksia ankarampia lääketieteellistä tutkimusta koskevia vaatimuksia, ei siis vaikuta jäsenvaltion saman direktiivin mukaiseen velvollisuuteen tunnustaa muiden jäsenvaltioiden myöntämät ajokortit.

54 Tästä seuraa ensinnäkin, että vastaanottava jäsenvaltio, joka asettaa ajokortin myöntämisen edellytykseksi ankarampia kansallisia vaatimuksia muun muassa silloin, kun

aiemmin myönnetty ajokortti on peruutettu, ei voi kieltäytyä tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämää ajokorttia yksinomaan sillä perusteella, että henkilölle on myönnetty tämä uusi ajokortti sellaisen kansallisen säännöstön mukaisesti, jossa ei säädetä samoja vaatimuksia kuin vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

55 Toiseksi vastavuoroisen tunnustamisen periaate estää sen, että vastaanottava jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia sillä perusteella, että vastaanottavan jäsenvaltion tietojen mukaan kortinhaltija ei kyseisen ajokortin myöntämishetkellä täyttänyt sen myöntämisedellytyksiä (ks. vastaavasti em. asia Da Silva Carvalho, määräyksen 22 kohta ja em. asia Kapper, tuomion 47 kohta).

56 Sikäli kuin direktiivissä 91/439 annetaan ajokortin myöntävälle jäsenvaltiolle yksinomainen toimivalta varmistaa, että ajokortit myönnetään kyseisessä direktiivissä säädettyjä edellytyksiä noudattaen, yksinomaan tämän jäsenvaltion asiana on ryhtyä asianmukaisiin toimiin sellaisten ajokorttien osalta, joiden suhteen myöhemmin ilmenee, etteivät niiden haltijat täyttäneet näitä edellytyksiä (ks. vastaavasti em. asia Da Silva Carvalho, määräyksen 23 kohta ja em. asia Kapper, tuomion 48 kohta).

57 Kun jäsenvaltiolla on painavia syitä epäillä toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin sääntöjenmukaisuutta, sen tulee ilmoittaa tästä tälle jäsenvaltiolle direktiivin 91/439 12 artiklan 3 kohdassa säädetyn vastavuoroisen avunannon ja tietojenvaihdon puitteissa. Mikäli ajokortin myöntänyt jäsenvaltio ei ryhdy asianmukaisiin toimiin, vastaanottava jäsenvaltio voi panna tätä valtiota vastaan vireille EY 227 artiklan mukaisen menettelyn, jotta yhteisöjen tuomioistuin toteaisi direktiivissä 91/439 asetettujen velvoitteiden noudattamatta jättämisen (ks. vastaavasti em. asia Da Silva Carvalho, määräyksen 23 kohta ja em. asia Kapper, tuomion 48 kohta).

58 Kuten direktiivin 91/439 viimeisestä perustelukappaleesta ilmenee, jäsenvaltiot voivat tosin direktiivin 8 artiklan 2 ja 4 kohdan nojalla tietyissä olosuhteissa

liikenneturvallisuussyistä soveltaa kansallisia ajo-oikeuden rajoittamista tai poistamista taikka sen väliaikaista tai pysyvää peruuttamista koskevia kansallisia säännöksiä kaikkiin kortinhaltijoihin, joilla on vakinainen asuinpaikka niiden alueella.

59 On kuitenkin muistutettava yhtäältä, että koska jäsenvaltioilla oleva mahdollisuus soveltaa kansallisia säännöksiä seuraa direktiivin 91/439 8 artiklan 2 kohdasta, jäsenvaltio voi käyttää tätä mahdollisuutta ainoastaan kyseisen henkilön sellaisen käyttäytymisen perusteella, joka tapahtuu ajokortin tultua jo myönnetyksi toisessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti em. asia Halbritter, määräyksen 38 kohta ja em. asia Kremer, määräyksen 35 kohta).

60 Toisaalta saman 8 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta, jonka mukaan jäsenvaltio voi olla tunnustamatta toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn ajokortin pätevyyttä, jos kortinhaltijaan kohdistuu ensin mainitussa jäsenvaltiossa ajo-oikeuden rajoitus, poistaminen taikka väliaikainen tai pysyvä peruuttaminen, on poikkeus yleisestä ajokorttien vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta ja sitä on näin ollen tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti em. asia Kapper, tuomion 70 ja 72 kohta; em. asia Halbritter, määräyksen 35 kohta ja asia Kremer, määräyksen 28 kohta).

61 Tältä osin on aivan ensiksi korostettava, että vaikka jäsenvaltiot voivat tämän säännöksen nojalla tietyissä olosuhteissa kieltäytyä tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin pätevyyttä, tästä ei kuitenkaan seuraa, toisin kuin Saksan hallitus väittää, että ensin mainittu jäsenvaltio voisi asettaa toisen jäsenvaltion myöntämän ajo-oikeuden käyttämisen edellytykseksi ennakkoon annetun myönteisen lupapäätöksen (ks. vastaavasti em. asia Kremer, määräyksen 37 kohta).

62 Koska jäsenvaltion on ajokorttia myöntäessään noudatettava direktiivissä 91/439 säädettyjä vähimmäisedellytyksiä, joihin kuuluvat myös ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta koskevassa direktiivin liitteessä III säädetyt edellytykset, sellainen tulkinta tämän direktiivin 8 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä alakohdasta, jonka

mukaan yleisesti ottaen ajokortin haltija, jonka aiempi ajo-oikeus on tietyssä jäsenvaltiossa peruutettu väliaikaisesti tai pysyvästi, voitaisiin velvoittaa asioimaan asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisessa viranomaisessa saadakseen luvan käyttää toisessa jäsenvaltiossa myöhemmin myönnetyn ajokortin mukaista ajo-oikeuttaan, olisi vastoin velvollisuutta vastavuoroiseen tunnustamiseen ilman muodollisuuksia.

63 Jäsenvaltio ei myöskään voi vedota tähän säännökseen kieltäytyäkseen tunnustamasta määräämättömäksi ajaksi henkilön, jolta kyseisen jäsenvaltion aiemmin myöntämä ajo-oikeus on peruutettu väliaikaisesti tai pysyvästi, sellaisen ajokortin pätevyyttä, jonka toinen jäsenvaltio voi sille myöntää myöhemmin (ks. vastaavasti em. asia Kapper, tuomion 76 kohta; em. asia Halbritter, määräyksen 27 kohta ja em. asia Kremer, määräyksen 29 kohta). Mikäli jäsenvaltio saisi tukeutua kansallisiin säännöksiinsä kieltäytyäkseen tunnustamasta määräämättömäksi ajaksi toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia, tekisi tämä nimittäin direktiivillä 91/439 perustetun järjestelmän kulmakivenä olevan ajokorttien vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen merkityksettömäksi (em. asia Kapper, tuomion 77 kohta; em. asia Halbritter, määräyksen 28 kohta ja em. asia Kremer, määräyksen 30 kohta).

64 Yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Kremer antamansa määräyksen 38 kohdassa erityisesti todennut, että kun henkilön ajo-oikeus on tietyssä jäsenvaltiossa peruutettu ja kun tässä yhteydessä ei ole määrätty ajo-oikeuden uudelleen hakemista koskevasta karenssiajasta, direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohta luettuna yhdessä 8 artiklan 2 ja 4 kohdan kanssa ovat esteenä sille, että kyseinen jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa myöhemmin myönnetyn ajokortin mukaista ajo-oikeutta alueellaan ja siten kyseisen ajokortin pätevyyttä, sikäli kuin asianomaista kortinhaltijaa eivät koske ensin mainitussa jäsenvaltiossa peruutetun ajo-oikeuden uudelleen hankkimiselle asetetut edellytykset, joihin kuuluu ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuuden tutkiminen sen osoittamiseksi, että ajo-oikeuden peruuttamisen perusteena olleet syyt ovat lakanneet.

65 Edellä sanotusta sitä vastoin seuraa, että direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohta ja 8 artiklan 4 kohta eivät estä sitä, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa myönnettyä uutta ajokorttia silloin, kun henkilön ajo-oikeus on tässä ensin mainitussa jäsenvaltiossa peruutettu ja kun uusi ajokortti on myönnetty

ajo-oikeuden peruuttamisen yhteydessä määrätyn ajo-oikeuden uudelleen hakemista koskevan karenssiajan kuluessa.

66 Vaikka jäsenvaltio, jossa henkilöllä on vakinainen asuinpaikka, ei direktiivin 91/439 8 artiklan 2 kohdan nojalla voikaan kieltäytyä tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia yksinomaan sillä perusteella, että kortinhaltijan aiempi ajo-oikeus on ensin mainitussa jäsenvaltiossa peruutettu, se voi kuitenkin – kuten tämän tuomion 58 ja 59 kohdassa on todettu – jollei rikoslain ja yleistä järjestystä koskevien säädösten alueellisen soveltamisen periaatteen huomioon ottamisesta muuta johdu, tämän säännöksen nojalla rajoittaa henkilön ajo-oikeutta, poistaa sen taikka peruuttaa sen väliaikaisesti tai pysyvästi silloin, kun tämä on vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan oikeutettua henkilön ajokortin myöntämisen jälkeisen käyttäytymisen perusteella.

67 Vastauksen antamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten esittämiin kysymyksiin on seuraavaksi tarkasteltava erityisesti vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, sellaisena kuin se on edellä palautettu mieliin, soveltamista silloin, kun on osoitettu, että ajokortti on myönnetty direktiivissä 91/439 säädetyn asuinpaikkaa koskevan edellytyksen vastaisesti.

68 Tältä osin kyseisen direktiivin neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa ajokortin myöntämiselle asetetut yhtäältä ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta ja toisaalta asuinpaikkaa koskevat edellytykset on säädetty liikenneturvallisuuden turvaamiseksi.

69 Kuten Euroopan yhteisöjen komissio on esittämissään huomautuksissa todennut, asuinpaikkaa koskevan edellytyksen tarkoituksena on torjua ”ajokorttiturismia” tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden ajokortin myöntämisedellytyksiä koskevaa lainsäädäntöä ei ole täydellisesti yhdenmukaistettu. Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa toteaa, tämä edellytys on välttämätön, jotta ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuutta koskevan edellytyksen noudattamista voidaan valvoa.

70 Direktiivin 91/439 7 artiklan 5 kohdassa, jonka mukaan henkilöllä voi olla vain yhden jäsenvaltion antama ajokortti, vahvistetaan yhden ainoan ajokortin periaate. Koska kyse on ennakkoon tutkittavasta edellytyksestä, jonka avulla voidaan tarkistaa, täyttääkö ajokorttia hakenut muut direktiivissä asetetut edellytykset, asuinpaikkaa koskeva edellytys, jolla määritetään ajokortin myöntävä jäsenvaltio, on näin ollen erityisen tärkeä muihin tässä direktiivissä säädettyihin edellytyksiin nähden.

71 Näin ollen asuinpaikkaedellytyksen noudattamatta jättäminen sellaisten henkilöiden osalta, joihin on kohdistettu direktiivin 91/439 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ajo-oikeuden rajoittamista tai poistamista taikka sen väliaikaista tai pysyvää peruuttamista koskeva toimi, voi johtaa liikenneturvallisuuden vaarantumiseen.

72 Tästä seuraa, että silloin kun ajokortissa olevien merkintöjen tai muiden ajokortin myöntäneen jäsenvaltion – eikä vastaanottavan jäsenvaltion – antamien kiistattomien tietojen perusteella voidaan osoittaa, että direktiivin 91/439 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä asuinpaikkaa koskevaa edellytystä ei ajokorttia myönnettäessä ole noudatettu, vastaanottava jäsenvaltio, jonka alueella henkilöltä on peruutettu aiempi ajo-oikeus, voi kieltäytyä tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän uuden ajokortin mukaista ajo-oikeutta, kun uusi ajokortti on myönnetty kyseiselle henkilölle määrätyn uuden ajo-oikeuden hakemista koskevan karenssiajan ulkopuolella.

73 Kun otetaan huomioon edellä esitetty, esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohtaa, 7 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio pääasioissa kysymyksessä olevan kaltaisissa olosuhteissa kieltäytyy tunnustamasta alueellaan toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän ajokortin mukaista ajo-oikeutta, kun tämä ajokortti on myönnetty kyseiselle kortinhaltijalle määrätyn ajo-oikeuden uudelleen hakemista koskevan karenssiajan ulkopuolella, ja siten kyseisen ajokortin pätevyyttä, sikäli kuin asianomaista kortinhaltijaa eivät koske tässä ensin mainitussa jäsenvaltiossa siellä aiemmin peruutetun ajo-oikeuden uudelleen hankkimiselle asetetut edellytykset, joihin kuuluu ajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuuden tutkiminen sen

osoittamiseksi, että ajo-oikeuden peruuttamisen perusteena olleet syyt ovat lakanneet. Samoissa olosuhteissa kyseiset säännökset eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta alueellaan toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän ajokortin mukaista ajo-oikeutta, jos ajokortissa olevien merkintöjen tai muiden ajokortin myöntäneen jäsenvaltion antamien kiistämättömien tietojen perusteella voidaan osoittaa, että kortinhaltijalla, jonka aiempi ajo-oikeus on tässä ensin mainitussa jäsenvaltiossa peruutettu, ei ollut kyseisen ajokortin myöntämishetkellä vakinaista asuinpaikkaa ajokortin myöntäneessä jäsenvaltiossa.

Mahdollisuus kieltää väliaikaisesti toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttäminen

74 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kolmannella asiassa C-329/06 esittämällään kysymyksellä lähinnä selvittämään, onko direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa tulkittava niin, että kun jäsenvaltion hallintoviranomainen on peruuttanut henkilön ajo-oikeuden, kyseinen jäsenvaltio voi liikenneturvallisuussyistä kieltää väliaikaisesti toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttämisen silloin, kun viimeksi mainittu jäsenvaltio on ilmoittanut tutkivansa kyseisen uuden ajokortin myöntämismenettelyn, mikä saattaa johtaa ajo-oikeuden peruuttamiseen.

Kysymyksen merkityksellisyys

75 Saksan hallitus väittää asiaa C-329/06 koskevissa kirjallisissa huomautuksissaan, että nyt esillä oleva ennakkoratkaisukysymys ei ole merkityksellinen sen tämän tuomion 32 kohdassa mainitun Tšekin tasavallan 14.3.2006 päivätyn kirjallisen vastauksen vuoksi, jolla kyseinen jäsenvaltio ilmoitti, ettei se peruuta Wiedemannin ajo-oikeutta.

76 On kuitenkin muistettava, että EY 234 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuimien ja yhteisöjen tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 38 kohta; asia C-341/05, Laval un Partneri, tuomio 18.12.2007, Kok. 2007, s. I-11767, 45 kohta ja asia C-450/06, Varec, tuomio 14.2.2008, Kok. 2008, s. I-581, 23 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

77 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi sen on poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisukysymyksen (ks. em. asia Varec, tuomion 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Yhteisöjen tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen muun muassa, jos on ilmeistä, että yhteisön oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen (ks. em. asia PreussenElektra, tuomion 39 kohta ja em. asia Laval un Partneri, tuomion 46 kohta).

78 Nyt esillä olevassa asiassa Saksan hallitus ei ole kiistänyt yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ennakkoratkaisumenettelyn aloittamishetkellä. Se on ainoastaan huomauttanut, että käsiteltävänä oleva kysymys on menettänyt merkityksensä Tšekin tasavallan liikenneministeriön 14.3.2006 päivätyn kirjallisen vastauksen vuoksi, koska se merkitsee sitä, että Tšekin viranomaiset luopuivat lopullisesti Tšekissä myönnetyn ajokortin mukaisen ajo-oikeuden peruuttamista tarkoittavan menettelyn aloittamisesta pääasiassa.

79 On kuitenkin kansallisen tuomioistuimen eikä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä arvioida tämän kirjelmän sisältöä sen selvittämiseksi, tarkoitetaanko siinä sanotusta menettelystä luopumista. Joka tapauksessa on yksinomaan kyseisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä tutkia, onko tämä ennakkoratkaisukysymys menettänyt merkityksensä sen käsiteltävänä olevan oikeusriidan ratkaisemisen kannalta sellaisten tapahtumien vuoksi, joista kyseinen tuomioistuin on saanut tiedon ennakkoratkaisukysymyksen esittämisen jälkeen.

80 Tästä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimen on annettava vastaus nyt esillä olevaan ennakkoratkaisukysymykseen.

Asiakysymys

81 On ensinnäkin todettava, että kun jäsenvaltion on direktiivin 91/439 perusteella tunnustettava toisen jäsenvaltion myöntämä ajokortti, ajokorttien vastavuoroisen tunnustamisen tehokkuus vaarantuisi, jos ensin mainittu jäsenvaltio voisi päättää kyseisen ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttämisen väliaikaisesta kieltämisestä siksi aikaa, kun ajokortin myöntänyt jäsenvaltio tutkii ajokortin myöntämismenettelyn.

82 Vaikka tämän tutkinta voikin johtaa kyseessä olevan ajokortin mukaisen ajo-oikeuden peruuttamiseen, ajo-oikeuden käyttämisen väliaikainen kieltäminen perustuisi tässä tapauksessa nimittäin tätä ajokorttia koskevaan lainvastaisuusolettamaan, joka ei ole yhteensovitettavissa sen tämän tuomion 53 kohdassa mieliin palautetun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin hallussapitoa todisteena siitä, että kyseinen kortinhaltija täytti ajokortin myöntämishetkellä direktiivissä 91/439 säädetyt edellytykset.

83 Kun jäsenvaltio on peruuttanut henkilön ajo-oikeuden, sen on tämän direktiivin mukaisesti tunnustettava toisen jäsenvaltion tälle henkilölle myöhemmin myöntämä ajokortti eikä se siis voi kieltää tämän uuden ajokortin mukaisen ajo-oikeuden käyttämistä väliaikaisesti.

84 Kuitenkin silloin, kun jäsenvaltiolla tämän tuomion 73 kohdassa annetun vastauksen toisen osan mukaisesti on poikkeuksellisesti oikeus kieltäytyä tunnustamasta toisen

jäsenvaltion myöntämän ajokortin pätevyyttä, ensin mainitulla jäsenvaltiolla on sitä suuremmalla syyllä oikeus kieltää kyseisen kortinhaltijan ajo-oikeuden käyttäminen väliaikaisesti siksi aikaa, kun ajokortin myöntänyt jäsenvaltio tutkii kyseisen ajokortin myöntämismenettelyn muun muassa siltä osin, onko direktiivin 91/439 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä asuinpaikkaa koskevaa edellytystä noudatettu, ja kun tämä tutkinta voi johtaa ajo-oikeuden mahdolliseen peruuttamiseen.

85 Sitä paitsi, kuten tämän tuomion 66 kohdassa on todettu, on muistutettava, että jäsenvaltio voi direktiivin 8 artiklan 2 kohdan nojalla soveltaa toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn ajokortin haltijaan kansallisia ajo-oikeuden rajoittamista tai poistamista taikka sen väliaikaista tai pysyvää peruuttamista koskevia kansallisia säännöksiä henkilön kyseisen ajokortin myöntämisen jälkeisen käyttäytymisen perusteella.

86 Kun otetaan huomioon edellä esitetty, kolmanteen asiassa C-329/06 esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 91/439 1 artiklan 2 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sille, että kun jäsenvaltion on kyseisen direktiivin nojalla tunnustettava toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin mukainen ajo-oikeus, se päättää väliaikaisesti kieltää kyseisen ajo-oikeuden käyttämisen siksi aikaa, kun ajokortin myöntänyt jäsenvaltio tutkii kyseisen ajokortin myöntämismenettelyn. Kyseiset säännökset eivät samoissa olosuhteissa sitä vastoin estä sitä, että jäsenvaltio päättää mainitun ajo-oikeuden käyttämisen väliaikaisesta kieltämisestä, kun kyseiseen ajokorttiin tehdyistä merkinnöistä tai muista ajokortin myöntäneen jäsenvaltion antamista kiistattomista tiedoista ilmenee, että kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty asuinpaikkaa koskeva edellytys ei kyseisen ajokortin myöntämishetkellä täyttynyt.

Oikeudenkäyntikulut

87 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä

vuoksi kansallisten tuomioistuinten asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Yhteisön ajokortista 29.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 29.9.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003, 1 artiklan 2 kohtaa, 7 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 2 ja 4 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio pääasioissa kysymyksessä olevan kaltaisissa olosuhteissa kieltäytyy tunnustamasta alueellaan toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän ajokortin mukaista ajo-oikeutta, kun tämä ajokortti on myönnetty kyseiselle kortinhaltijalle määrätyn ajo-oikeuden uudelleen hakemista koskevan karenssiajan ulkopuolella, ja siten kyseisen ajokortin pätevyyttä, sikäli kuin asianomaista kortinhaltijaa eivät koske ensin mainitussa jäsenvaltiossa siellä aiemmin peruutetun ajo-oikeuden uudelleen hankkimiselle asetetut edellytykset, joihin kuuluu moottoriajoneuvon kuljettamiseen soveltuvuuden tutkiminen sen osoittamiseksi, että ajo-oikeuden peruuttamisen perusteena olleet syyt ovat lakanneet.**

   Samoissa olosuhteissa kyseiset säännökset eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta alueellaan toisen jäsenvaltion myöhemmin myöntämän ajokortin mukaista ajo-oikeutta, jos ajokortissa olevien merkintöjen tai muiden ajokortin myöntäneen jäsenvaltion antamien kiistattomien tietojen perusteella voidaan osoittaa, että kortinhaltijalla, jonka aiempi ajo-oikeus on tässä ensin mainitussa jäsenvaltiossa peruutettu, ei ollut kyseisen ajokortin myöntämishetkellä vakinaista asuinpaikkaa ajokortin myöntäneessä jäsenvaltiossa.

2) **Direktiivin 91/439, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1882/2003, 1 artiklan 2 kohta ja 8 artiklan 2 ja 4 kohta ovat esteenä sille, että**

kun jäsenvaltion on kyseisen direktiivin nojalla tunnustettava toisen jäsenvaltion myöntämän ajokortin mukainen ajo-oikeus, se päättää kyseisen ajo-oikeuden käyttämisen väliaikaisesta kieltämisestä siksi aikaa, kun ajokortin myöntänyt jäsenvaltio tutkii kyseisen ajokortin myöntämismenettelyn. Kyseiset säännökset eivät samoissa olosuhteissa sitä vastoin estä sitä, että jäsenvaltio päättää mainitun ajo-oikeuden käyttämisen väliaikaisesta kieltämisestä, kun kyseiseen ajokorttiin tehdyistä merkinnöistä tai muista kortin myöntäneen jäsenvaltion antamista kiistattomista tiedoista ilmenee, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty asuinpaikkaa koskeva edellytys ei tämän ajokortin myöntämishetkellä täyttynyt.

Allekirjoitukset